

<https://doi.org/10.31516/2410-5325.068.09>

УДК 78.071.1(477.83-21)

Н. З. Сторонська, здобувач, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка; провідний концертмейстер ДДПУ

ім. І. Франка, м. Дрогобич

nataliastoronska@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-6793-5199>

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРЕДСТАВНИКА ДРОГОБИЦЬКОЇ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ШКОЛИ ВОЛОДИМИРА САЛІЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО АКАДЕМІЧНОГО МИСТЕЦТВА: НАУКОВИЙ ТА КОМПОЗИТОРСЬКИЙ АСПЕКТИ

Окреслено основні біографічні дані та етапи творчого становлення кандидата педагогічних наук, доцента, композитора, аранжувальника, автора значної кількості публікацій у наукових виданнях Володимира Степановича Салія, а також проаналізовано його наукову та композиторську діяльність. Він є автором унікальної методики роботи над художнім образом у класі баяна-акордеона в початкових мистецьких навчальних закладах, актуальність якої доведено експериментально, а також автором двох дитячих альбомів для акордеона, музики для дуету (акордеон та бандура), кларнета, двох збірок вокалізів тощо. Здійснено спробу систематизації творів композитора для дітей та юнацтва, які звучать не лише на Дрогобищині, а й на теренах України та далеко за її межами. Навчально-педагогічний доробок В. Салія внесено до навчальних програм та є у пріоритеті конкурсно-фестивальних імпрез України.

Ключові слова: *Дрогобицька музично-педагогічна школа, наукові здобутки, художній образ, композиторська діяльність, педагогічний репертуар.*

Н. З. Сторонская, соискатель, Дрогобычский государственный педагогический университет имени Ивана Франко, ведущий концертмейстер ДДПУ им. И. Франко, г. Дрогобыч

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРЕДСТАВИТЕЛЯ ДРОГОБЫЧСКОЙ МУЗЫКАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ШКОЛЫ ВЛАДИМИРА САЛИЯ В КОНТЕКСТЕ СОВРЕМЕННОГО АКАДЕМИЧЕСКОГО ИСКУССТВА: НАУЧНЫЙ И КОМПОЗИТОРСКИЙ АСПЕКТЫ

Обозначены основные биографические данные и этапы творческого становления кандидата педагогических наук, доцента, композитора, аранжировщика, автора большого количества публикаций в научных изданиях Владимира Степановича Салия, а также проанализировано его научную и композиторскую деятельность. Он является автором уникальной методики работы над художественным образом в классе баяна-аккордеона в начальных художественных учебных заведениях, актуальность которой доказана экспериментально, а также является автором двух детских альбомов для аккордеона, музыки для дуэта (аккордеон и бандура), кларнета, двух сборников вокализмов и т. д. Предпринята попытка систематизированного анализа произведений композитора для детей и юношества, которые звучат не только в Дрогобыче, но и на территории Украины и далеко за ее пределами. Музыкальные сочинения В. Салия внесены в учебные про-

граммы и находятся в приоритете конкурсно-фестивальных мероприятий Украины.

Ключевые слова: *Дрогобычская музыкально-педагогическая школа, научные достижения, художественный образ, композиторская деятельность, педагогический репертуар.*

N. Z. Storonska, degree-seeking student, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University; leading concertmaster of the DSPU Ivan Franko, Drohobych

ACTIVITIES OF THE REPRESENTATIVE OF THE DROHOBYCH MUSIC-PEDAGOGICAL SCHOOL OF VLADIMIR SALII IN THE CONTEXT OF THE MODERN ACADEMIC ART: KNOWLEDGE THE SCIENTIFIC AND COMPOSER ASPECTS

The aim of this paper is to study the development of the creative figure of the scientist and composer Volodymyr Saliі and provide the analysis of the significance of his activities in the context of contemporary cultural and artistic space.

Research methodology. Research on the scientific and creative activities of V. Saliі has not been thoroughly covered yet. This issue deals with the general information from the online resources. Special attention is paid to the life and creative-scientific ways of V. Saliі in the directories of the authorship of A. Dushniy and B. Pyts. However, this data is in need of updating. The main part of the information for this intelligence was V. Saliі's scientific and methodological developments that have a significant impact on modern educational programs, he is the author of, as well as new compositions written for children and adolescents, which during the second decade of the 21st century took a firm place in the repertoire of accordionists, bandurists, clarinetists and vocalists.

Results. Having outlined the main milestones of life, the scientific and creative path of the composer Volodymyr Saliі it can be confidently stated that his scientific explorations and thorough pedagogical research have made a significant contribution to the formation and development of modern national scientific thought and found his own scientific thought process at different stages of art education. Composer music is heard from the stage during various thematic and reporting concerts, competitions and artistic events, which in turn contributes to the development and popularization of academic art in the socio-cultural space of today.

Novelty. The main scientific and composer achievements of Volodymyr Saliі have been specified.

The practical significance is to outline the importance of V. Saliі activities as a scientist and composer, in the active introduction into the repertoire of modern accordionists of his creative achievements.

Keywords: *Drohobych music-pedagogical school, scientific achievements, artistic image, composer activity, pedagogical repertoire.*

Постановка проблеми. У поступі сучасної України до глобальної цивілізації актуалізуються питання духовного розвитку дітей та юнацтва. Крім того, на зламі ХХ–ХХІ ст. постає гостра потреба вирішення завдань наукового осмислення і провадження освітнього процесу у ви-

пій школі сьогодення. Багатоступенева система професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва передбачає розширення акмеологічного підходу¹ в рамках викладання фахових дисциплін. У контексті оцінювання якості праці провідними стають поняття майстерність, професіоналізм, тобто будь-яка школа існує та актуалізується лише завдяки діяльності її представників. Представник Дрогобицької музично-педагогічної школи Володимир Салій уміло та майстерно поєднує у своїй діяльності науковий, педагогічний, творчий, а саме композиторський, вектори. Таке явище, коли музикант-виконавець активно працює в науковій сфері, а також займається композиторською діяльністю, є унікальним, і тому потребує глибшого вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукова та творча діяльність В. Салія ще не набула ґрунтовного висвітлення. Це питання опрацьовано епізодично чи подається у вигляді загальної інформації в інтернет-ресурсах. Частково розглянуто життєвий та творчо-науковий шляхи В. Салія в довідниках авторства А. Душного та Б. Пица (Душний, Пиц, 2010, с. 35; Пиц, Душний, 2011, с. 19). Проте нині ці дані потребують оновлення та значного доповнення. Основною частиною інформації для нашої розвідки стали науково-методичні розробки В. Салія (Салій, 2013), які мають вагомий вплив на сучасні освітні програми, безпосереднім автором яких він є, а також нові композиції, написані для дітей та юнацтва (Салій, 2017; Салій, Сторонська, 2018), які протягом другої декади ХХІ ст. впевнено посіли місце в репертуарі баяністів, акордеоністів, бандуристів, кларнетистів та вокалістів.

Мета статті — висвітлити розвиток творчої постаті науковця і композитора Володимира Салія та проаналізувати значення його діяльності в контексті сучасного соціокультурного мистецького простору.

Виклад основного матеріалу дослідження. *Салій Володимир Степанович* народився 2 травня 1979 р. в Дрогобичі. Навчався в Дрогобицькій музичній школі № 1, опановуючи мистецтво гри на скрипці. Згодом, надавши перевагу грі на акордеоні, він продовжує здобувати початкову музичну освіту при студії педагогічної практики Дрогобицького державного музичного училища ім. В. Барвінського. Також, маючи надзвичайно витончений музичний слух, неабиякі здібності до аранжування, займався в гуртку естрадної музики «Гренада» при Палаці школяра під незмінним керівництвом Василя Сторонського. Тут В. Салій навчався грі на акустичній гітарі, електрогітарі, бас-гітарі, клавішних та ударних інструментах. Крім того, він був багаторічним учасником дитячого фольклорного гурту «Прикарпатські музики», за-

1 Акмеологія (від давньогрецького «акме» — вершина, розквіт, вищий ступінь розвитку) є міждисциплінарною наукою про закономірності та фактори досягнень вершин професіоналізму, творчого довголіття.

сновником і керівником якого був Роман Ілик. Учасники цього гурту свого часу мали доволі насичений графік концертів і різноманітних виступів на святкових та тематичних імпрезах Дрогобича і Трускавця. У цьому колективі В. Салій виконував музичні композиції на кобзі. Згодом вступає до Дрогобицького державного музичного училища ім. В. Барвінського, яке закінчив із відзнакою у 1998 р. по класу акордеона у викладача Тетяни Кисилевич. Під час студентських років робить перші, причому досить вдалі, композиторські спроби. Особливої уваги заслуговує «Фантазія» для фортепіано (рукопис), адже митець навчався виконавській майстерності також і на фортепіано, сопілці, балалайці. Неймовірний інтерес та особливе захоплення викликали заняття з оркестрового диригування в Артура Вояджиса та композиції в заслуженого діяча мистецтв України, члена Національної спілки композиторів України Миколи Ластовецького. Продовжив своє навчання В. Салій на музично-педагогічному факультеті Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка в класі гри на акордеоні кандидата педагогічних наук, доцента С. Процика (2001), а також на факультеті менеджменту і маркетингу (2003) ДДПУ ім. І. Франка.

Також В. Салій у 2000–2002 рр. працював викладачем класу акордеона в ДМШ м. Стебника. У 2001–2007 рр. керував вокально-інструментальними ансамблями в Дрогобичі та Трускавці, був солістом гурту «Перехрестя» (2001–2005) ДДПУ ім. І. Франка, отримав диплом лауреата Міжнародного конкурсу інструменталістів у Португалії у 2002 р. На Дрогобицькій студії «Фенікс» записав 2 авторських аудіоальбоми: «Чарівні звуки музики» (2005) та «Чорні окуляри» (2006).

З 2004 р. він викладач, згодом, з 2011 р. — старший викладач, а з 2014 р. працює на посаді доцента кафедри народних музичних інструментів та вокалу ДДПУ ім. І. Франка. Важливим етапом у біографії Володимира Степановича є навчання в аспірантурі при НПУ ім. М. Драгоманова. У цей час він активно працює над дисертаційним дослідженням, захист якого відбувся у 2010 р. в Києві під орудою наукового керівника, доктора педагогічних наук, професора Галини Падалки на тему: «Методика роботи над музичним образом у процесі навчання підлітків гри на баяні (акордеоні)» (Салій, 2013). Новизною дослідницького феномену стали наступні чинники:

- уперше автором розроблено і наочно апробовано вищезгадану методику з учнями-музикантами початкового періоду навчання гри на баяні (акордеоні), у процесі якої активізовано роботу над музичним образом (зокрема «уроки-образи») як пріоритет методичної моделі;
- складові структурного ядра музичного образу уніфіковано та пристосовано до специфіки творчо-виконавської діяльності в класі

баяна (акордеона) на основі критерію поступеневості вияву та активізації в контексті індивідуалізованого навчання учня-підлітка;

- унаочнено положення, які концентрують подальший розвиток щодо індивідуального підходу у сфері музичного виховання, апелюючи до поліхудожньої модернізації мистецької освіти загалом.

Це дослідження має також і вагоме практичне значення, адже його теоретичні висновки і конкретизовані результати можуть бути використані як базова основа для оновлення та вдосконалення навчальних програм для учнів музичних шкіл; нині основні положення цієї праці вже використовуються у ЗВО при вивченні курсів «Методика навчання гри на інструменті (баян-акордеон)», а також «Методика музичного виховання», та під час розробки нових програм, які «спрямовані на підготовку майбутніх вчителів музичного мистецтва, при написанні методичних рекомендацій, спецкурсів з методики музичного навчання, а також у діяльності педагогів загальноосвітніх і спеціалізованих музичних шкіл та шкіл мистецтв» (Салій, 2010).

Володимир Салій є автором понад 50 статей у фахових та науковометричних виданнях з питань музичної педагогіки й мистецтвознавства.

Вагомим є композиторський доробок В. Салія. Завдяки його таланту побачили світ такі музичні видання для дітей та юнацтва, як: «Дитячий альбом баяніста (акордеоніста)» (2011); «Педагогічний репертуар для дуету інструменталістів» (2015) (у співавторстві з О. Бобечко) (Бобечко; Салій, 2015); «12 художніх вокалізів у супроводі фортепіано» (2016) (у співавторстві з Н. Сторонською та П. Турянським); «Дитячий альбом баяніста (акордеоніста) № 2» (2017); «15 художніх вокалізів у супроводі фортепіано» (2018) (у співавторстві з Н. Сторонською); «Мініатюри для кларнета у супроводі фортепіано» (2019) (у співавторстві з Р. Михацем та Н. Сторонською).

Володимир Степанович Салій є упорядником таких збірників, які використовуються в практичному музикуванні на усіх етапах здобуття музичної освіти — музична школа, школа мистецтв, музичний коледж, Інститут музичного мистецтва чи музично-педагогічний факультет, а також у загальноосвітніх школах на уроках музичного мистецтва: «15 художніх етюдів для гітари» авторства В. Гудзія (з А. Душним), «Педагогічний репертуар для народних інструментів» Ю. Пукшина (з А. Душним, В. Шафетою), «Величне слово Кобзаря, що піснею лунає» Я. Шипіти.

Висновки. Окресливши основні віхи (нині) життєвого, наукового та творчого шляху, зокрема композиторської діяльності Володимира Салія, можемо впевнено стверджувати: його наукові розвідки та ґрунтовні педагогічні дослідження — це вагомий внесок у становлення та розвиток модерної вітчизняної наукової думки, які набули практичного

втілення в навчальному процесі на різних етапах та у всіх ланках мистецької освіти. Музика композитора звучить зі сцени під час різноманітних тематичних та звітних концертів, конкурсів, мистецьких імпрез, що водночас сприяє розвитку та популяризації вітчизняного академічного мистецтва в соціокультурному просторі сьогодення.

Перспективи подальших досліджень. Усі зазначені твори В. Салія стрімко здобувають популярність та прихильність виконавців і слухачів на теренах України та за її межами завдяки активному впровадженню їх у репертуар баяністів (акордеоністів), дуетів (баян, бандура), духових музичних інструментів, зокрема кларнета, вокальних творів. Проте, це дослідження потребує подальшого розвитку, з метою поглибленого та детального музикознавчого аналізу опусів композитора.

Список посилань

- Бобечко, О., Салій, В. (2015). *Педагогічний репертуар для дуету інструменталістів*: навчальний посібник. Дрогобич: Видавничий відділ ДДПУ ім. І. Франка.
- Гудзій, В. (2013). *15 художніх етюдів для гітари: навчально-репертуарний збірник*. В. Салій, А. Душний (Ред.). Дрогобич: Посвіт.
- Душний, А., Пиц, Б. (2010). *Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва*: Довідник. Дрогобич: Посвіт.
- Михаць, Р., Салій, В., Сторонська, Н. (2019). *Мініатюри для кларнета у супроводі фортепіано*. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ ім. І. Франка.
- Пиц, Б., Душний, А. (2011). *Кафедра народних музичних інструментів та вокалу ДДПУ ім. І. Франка*: Науково-історичний довідник. І. Фрайт (Ред.). Дрогобич: Посвіт.
- Пукшин, Ю. (2012). *Педагогічний репертуар для народних інструментів*. Навчальний посібник. А. І. Душний, В. В. Шафета, В. С. Салій (Ред.). Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка.
- Салій, В. (2017). *Педагогічний репертуар музиканта-інструменталіста на прикладі «Дитячого альбому баяніста (акордеоніста) №2»*. Дрогобич: Видавничий відділ ДДПУ ім. І. Франка.
- Салій, В. (2010). *Методика роботи над музичним образом у процесі навчання підлітків гри на баяні (акордеоні)*. (Автореферат). Друк ПП «ПОСВІТ».
- Салій, В. (2011). *Педагогічний репертуар музиканта-інструменталіста на прикладі «Дитячого альбому баяніста (акордеоніста)»*. Навчально-методичний посібник. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка.
- Салій, В. (2013). *Методика роботи над музичним образом у процесі навчання підлітків гри на баяні (акордеоні)*: монографія. Дрогобич: ДДПУ.
- Салій, В., Сторонська, Н., Турянський, П. (2017). *12 художніх вокалізів у супроводі фортепіано*. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ ім. І. Франка.

- Салій, В., Сторонська, Н. (2018). *15 художніх вокалізів у супроводі фортепіано*. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ ім. І. Франка.
- Шипіта, Я. (2020). *Величне слово Кобзаря, що піснею лунає: навчально-методичний посібник*. В. Салій (Ред.). Дрогобич: Посвіт.

References

- Bobechko, O., Saliy, V. (2015). *Pedagogical repertoire for the instrumentalist duo: a textbook*. Drohobych: Editorial and publishing department of Drohobych I. Franko State Pedagogical University. [In Ukrainian].
- Dushniy, A., Pyts, B. (2010). *Lviv school of bayan-accordion art: Handbook*. Drohobych: Posvit. [In Ukrainian].
- Hudzii, V. (2013). *15 Guitar Sketches: A Repertoire*. V. Saliy, A. Dushniy (Ed.). Drohobych: Posvit. [In Ukrainian].
- Mykhats, R., Saliy, V., Storonska, N. (2019). *Miniatures for clarinet accompanied by piano*. Drohobych: Editorial and publishing department of Drohobych I. Franko State Pedagogical University. [In Ukrainian].
- Pukshyn, Yu. (2012). *Pedagogical repertoire for folk instruments*. Tutorial. A. I. Dushniy, V. V. Shafeta, V. S. Saliy (Ed.). Editorial and publishing department of Drohobych I. Franko State Pedagogical University. [In Ukrainian].
- Pyts, B., Dushniy, A. (2011). *Department of Folk Musical Instruments and Vocal I. Franko: Scientific and Historical Handbook*. I. Frait (Ed.). Drohobych: Posvit. [In Ukrainian].
- Saliy, V. (2017). *The pedagogical repertoire of the instrumentalist musician on the example of the Children's Album of the accordion player №2*. Drohobych: Editorial and publishing department of Drohobych I. Franko State Pedagogical University. [In Ukrainian].
- Saliy, V. S. (2010). *Methods of working on a music image in the process of teaching teenagers to play the accordion*. (Abstract). Posvit. [In Ukrainian].
- Saliy, V. S. (2011). *The pedagogical repertoire of the instrumentalist musician: the case of the Children's Album of accordionist*. Tutorial. Drohobych: Editorial and publishing department of Drohobych I. Franko State Pedagogical University. [In Ukrainian].
- Saliy, V. S. (2013). *Methods of working on a music image in the process of teaching teenagers to play the accordion (accordion): a monograph*. Drohobych: Drohobych I. Franko State Pedagogical University. [In Ukrainian].
- Saliy, V. S., Storonska, N. Z., Turianskyi, P. I. (2017). *12 artistic vocals accompanied by piano*. Drohobych: Editorial and publishing department of Drohobych I. Franko State Pedagogical University. [In Ukrainian].
- Saliy, V., Storonska, N. (2018). *15 artistic vocals accompanied by piano*. Drohobych: Editorial and publishing department of Drohobych I. Franko State Pedagogical University. [In Ukrainian].
- Shypita, Ya. (2020). *Kobzar's Majestic Word That Sings: A Tutorial*. V. Saliy (Ed.). Drohobych: Posvit. [In Ukrainian].

Надійшла до редколегії 10.01.2020 р.